

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОЛОГІЯ» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Екологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному веб-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – науково-педагогічні працівники, які викладають навчальні дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Екологія» (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **упродовж 2020-2021 навч. року** за анкетною «якість освітньої програми». Всього опитано **15 респондентів**.

Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Екологія» за критерієм «**Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу**» наведено на рисунку 1.

Рис. 1. Оцінювання «*Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу*» (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (*1- найбільш важлива*) представлено у табл. 1.

Таблиця 1 - Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність застосовувати знання на практиці	1
Базові загальні знання	2
Засвоєння основ базових знань з професії	3
Здатність до аналізу і синтезу	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Здатність до навчання	1
Дослідницькі навички і уміння	2
Прийняття рішень	3
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	4
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	5
Здатність до критики та самокритики	6
Елементарні комп'ютерні навички	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	0	0	20	26,7	53,3
Рівень базових (професійних) знань і навичок	0	0	13,3	26,7	60
Стратегічне мислення	0	0	26,7	60	13,3
Націленість на кінцевий результат	0	6,7	6,7	46,7	40
Здатність працювати в колективі, команді	0	6,7	20	13,3	60
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	0	0	20	60	20
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	0	0	13,3	6,7	80
Навички управління персоналом, колективом	13,3	6,7	26,7	46,7	6,7
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	0	6,7	13,3	33,3	46,7
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	0	6,7	13,3	46,7	33,3
Ведення ділової документації	6,7	13,3	26,7	40	13,3

Результати оцінювання показали достатньо **високий рівень** (максимальну суму відсотків за балами 4 і 5, по 86,7%) наступних якостей та навичок випускників: «рівень базових (професійних) знань і навичок», «націленість на кінцевий результат». «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання».

Меншими балами оцінили наступні критерії (максимальну суму відсотків за балами 2 і 1, по 20%)- «навички управління персоналом, колективом», «ведення ділової документації».

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Екологія» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Екологія» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	93
Співвідношення теоретичної і практичної частини	87
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	87
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	67
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	60
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	40
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	40
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	33

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів найбільш необхідних складових ОПП «Екологія» наступні:

1. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (93%);
2. Співвідношення теоретичної і практичної частини (87%);
3. Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах (87%);
4. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін (67%);
5. Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо) (60%).

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо необхідності залучення роботодавців, на думку викладачів, до розроблення та модернізації освітньої програми показані на рисунку 2, з якого не важко пересвідчитися в майже 100% - й позитивній відповіді.

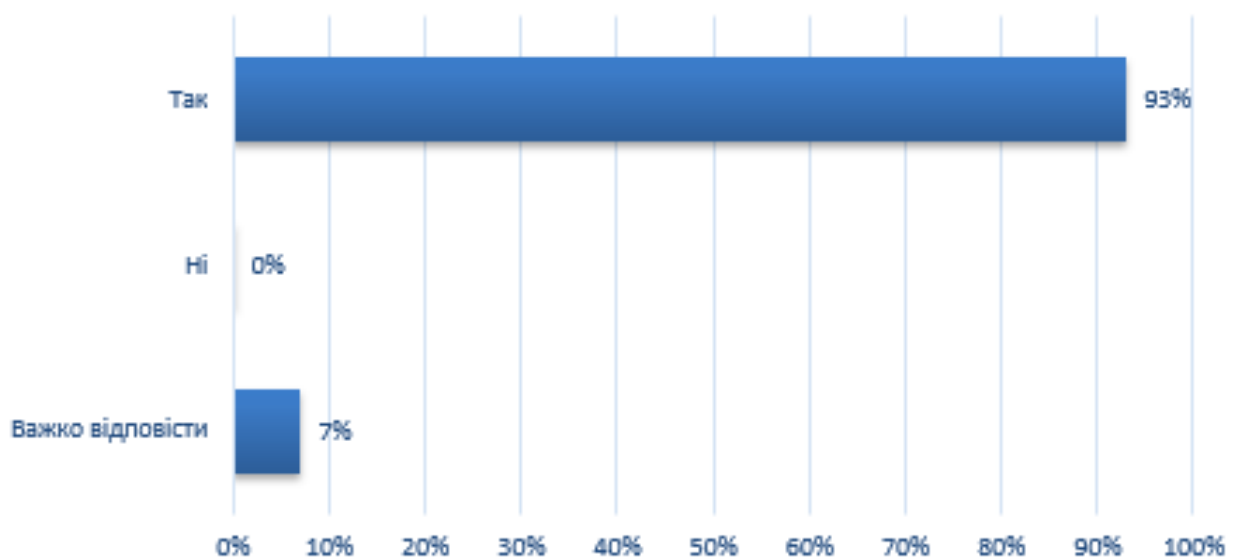

Рисунок 2 - Оцінювання «*Чи вважаєте Ви, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?*» (у відсотках)

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу – логіку, оцінку впливу на довкілля, менеджмент, соціальну екологію;*
- *необхідно вивести з освітнього процесу - фізику.*

Інших пропозицій від викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми «Екологія» - створення сучасної екологічної лабораторії.

Висновки

1. У ході проведеного моніторингу були виокремлені та проранжовані компетентності випускників. На думку науково-педагогічних працівників, залучених до викладання на освітньо-професійній програмі «Екологія» найбільш суттєві це – «здатність застосовувати знання на практиці» та «здатність до навчання». Основну перевагу викладачі надали саме професійним навичкам, які набуваються здобувачами в ході освітнього процесу. Найменші бали отримали –, «знання другої мови», «елементарні комп'ютерні навички».

2. Результати оцінювання якостей та навичок випускників показали високий рівень (максимальний відсоток за 4 і 5 балами): «рівень загальнотеоретичної підготовки» (80%), «рівень базових (професійних) знань і навичок» (87%), «націленість на кінцевий результат» (87%), «здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці» (78%), «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання» (87%). Найнижчі показники визначені за критеріями: «навички управління персоналом, колективом», «ведення ділової документації». Необхідно зазначити, що впровадження освітньо-професійної програми передбачає базове формування даних навичок у здобувачів вищої освіти з подальшим їх набуттям та вдосконаленням вже безпосередньо під час роботи та професійного розвитку (особливо це стосується «ведення ділової документації»).

3. Респондентами було виокремлено п'ять найбільш необхідних складових освітньо-професійної програми «Екологія» на яких необхідно сфокусувати увагу при перегляді та оновленні ОПП, це: «спрямованість дисциплін на майбутню професію» (93%), «співвідношення теоретичної і практичної частини» (87%), «залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах» (87%), «зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін» (67%), «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)» (60%).

4. Переважна більшість опитаних викладачів (93%) вбачають сенс у залученні роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм. На їх думку це надасть змогу більш детально сфокусувати освітньо-професійну програму «Екологія» згідно з новітніми вимогами до майбутніх фахівців та врахувати в освітньому процесі сучасні тенденції ринку праці.

5. Пропозиції викладачів щодо введення та виведення до освітнього процесу навчальних дисциплін будуть детально розглянуті на засіданні робочої групи.

Гарант ОПП «Екологія»
за першим (бакалаврським)
рівнем освіти, к.с.-г.н.,
старший викладач

Вікторія СКИБА

Завідувачка відділу МЯОД
ТДАТУ, к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР